

CircuitPython tanfolyam

The screenshot displays a computer desktop environment. On the left, the Mu Python IDE (version 1.0.2) is open, showing a code editor with the following Python code for a blink program:

```
1 import board
2 import digitalio
3 import time
4
5 led = digitalio.DigitalInOut(board.LED)
6 led.direction = digitalio.Direction.OUTPUT
7
8 while True:
9     led.value = True
10    time.sleep(1.95)
11    led.value = False
12    time.sleep(0.05)
```

In the center, a Windows Photo Viewer window displays a pinout diagram for an STM32F4x1 microcontroller. The diagram is titled "WeAct Studio STM32F4x1Cx v2.0+ Pinout Diagram" and includes a legend for various pin functions such as POWER, GROUND, CPU PIN, PIN NAME, CONTROL, ANALOG, TIMER & CHANNEL, USART, SPI / I2S, SDO (F411 Only), I2C, CAN BUS, USB, MISC, and BOARD HARDWARE. The diagram shows the physical layout of the microcontroller with pins numbered and color-coded according to the legend.

At the bottom of the screen, a physical STM32F4x1 microcontroller board is shown, which is a small black PCB with a USB-C connector, a push button, and various pins. The board is labeled with "BOOT0", "PWR", "KEY", "SW", and "LED BLUE".

11. Hangkeltés és hanglejátszás (audiopwmio)

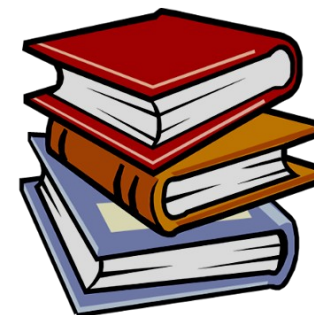
Felhasznált és ajánlott irodalom

Python:

- Mark Pilgrim/Kelemen Gábor: [Ugorj fejest a Python 3-ba!](#)
- P. Wentworth et al. (ford. Biró Piroska, Szeghalmy Szilvia és Varga Imre): [Hogyan gondolkozz úgy, mint egy informatikus: Tanulás Python 3 segítségével](#)

CircuitPython:

- Adafruit: <https://circuitpython.org/downloads>
- Adafruit: [Adafruit CircuitPython API Reference](#)
- Learn Adafruit: [CircuitPython Essentials](#)
- Adafruit: [github.com/adafruit/Adafruit CircuitPython Bundle](https://github.com/adafruit/Adafruit_CircuitPython_Bundle)

Adatlapok és dokumentáció:

- [STM32F411CE adatlap és termékinfo](#)
- [STM32F411xC/E Family Reference Manual](#)
- WeAct Studio: [STM32F4x1 MiniF4](#)
- Texas Instruments: [LM2904 adatlap](#)

Felhasznált és ajánlott irodalom

Építési leírások és magyarázatok:

- Adafruit Learn: [Todbot's CircuitPython Tricks - Audio](#)
- Next-hack.com: [How to play a video on Arduino Uno \(5/6\): playing a 16 bit 20ksps audio from the SD card](#)
- Uwe Zimmermann: [About filters and cut-off frequencies](#)
- Matt Giordano: [Arduino Hi Fi Audio PWM](#)

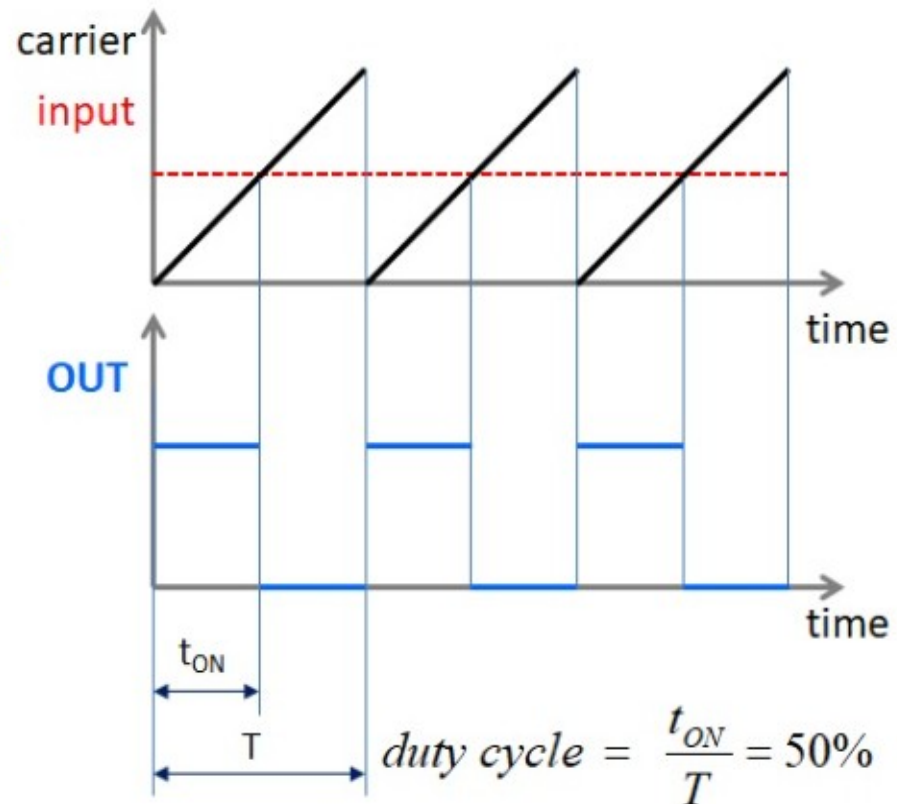
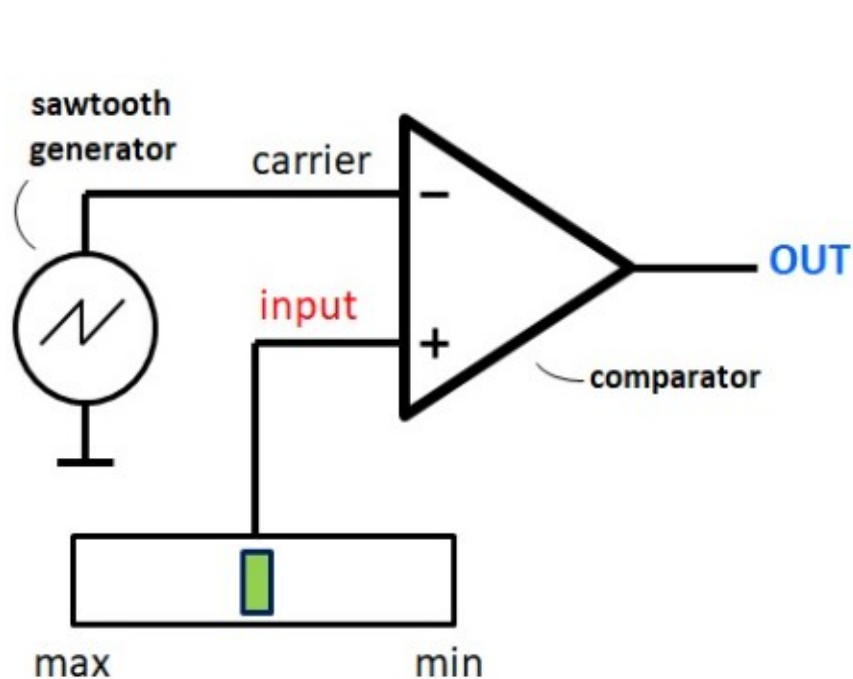
Hangkeltés CircuitPythonban

- Az egyszerű négyszöghullám jelek keltésén (`simpleio.tone()` függvény – lásd: [2021. dec. 9-i előadás](#)) túlmenően **CircuitPythonban** komolyabb lehetőségek is vannak hangkeltésre
- A hardver adottságoktól függően az alábbiak jöhetnek szóba:
 - ❖ Beépített DAC használata – **audioio**
 - ❖ PWM használata – **audiopwmio** (a kimeneten RC szűrés kell)
 - ❖ I2S periféria – **audiobusio** (külső I2S dekóderrel)
- A fentiekén kívül szükség lesz az **audiocore** és **audiomp3** modulokra is (ezek is beépített modulok)
- Az **STM32F411CE-blackpill-with-flash** beépített moduljainak listája:

```
_asyncio , _bleio , _pixelmap , adafruit_bus_device , adafruit_pixelbuf , aesio ,  
analogio , array , atexit , audiocore , audiomp3 , audiopwmio , binascii ,  
bitbangio , bitmaptools , board , builtins , busio , collections , digitalio ,  
displayio , errno , fontio , framebufferio , getpass , json , keypad , math ,  
microcontroller , msgpack , neopixel_write , onewireio , os , pulseio , pwmio ,  
rainbowio , random , re , rtc , sdcardio , select , sharpdisplay , storage ,  
struct , supervisor , synthio , sys , terminalio , time , touchio , traceback ,  
usb_cdc , usb_hid , usb_midi , vectorio , zlib
```


Analóg kimenet helyettesítése PWM-mel

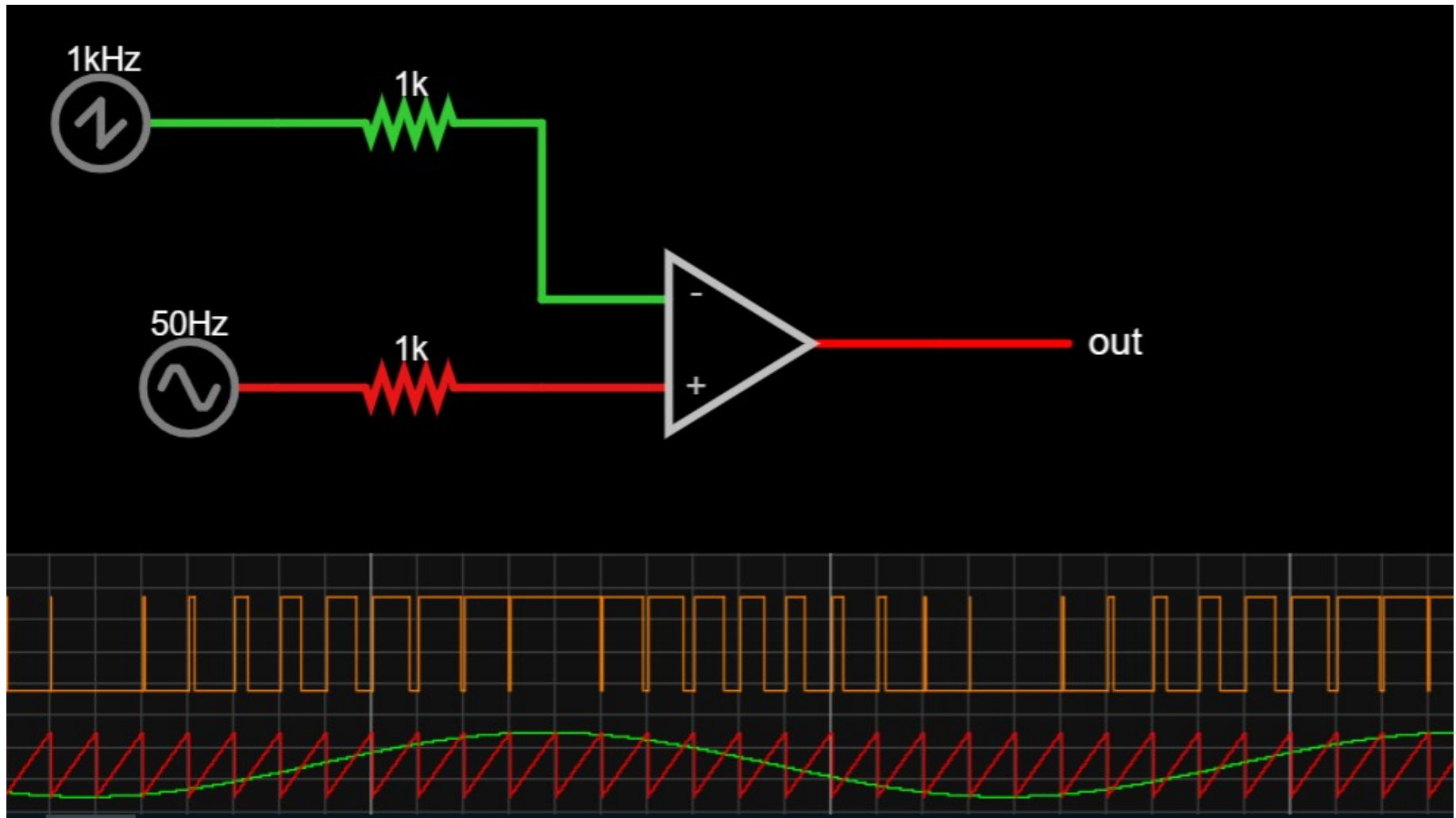
- Ha nincs DAC periféria, akkor PWM jellel kell dolgoznunk. De hogy lesz PWM jel a hanghullámból?
- **Analóg módszer** (például a D osztályú erősítőkben használják): A bemenő jelet egy fűrészfog jellel hasonlítja össze egy komparátor

Az ábra forrása: <https://next-hack.com/wp-content/uploads/2019/02/analogpwm.jpg>

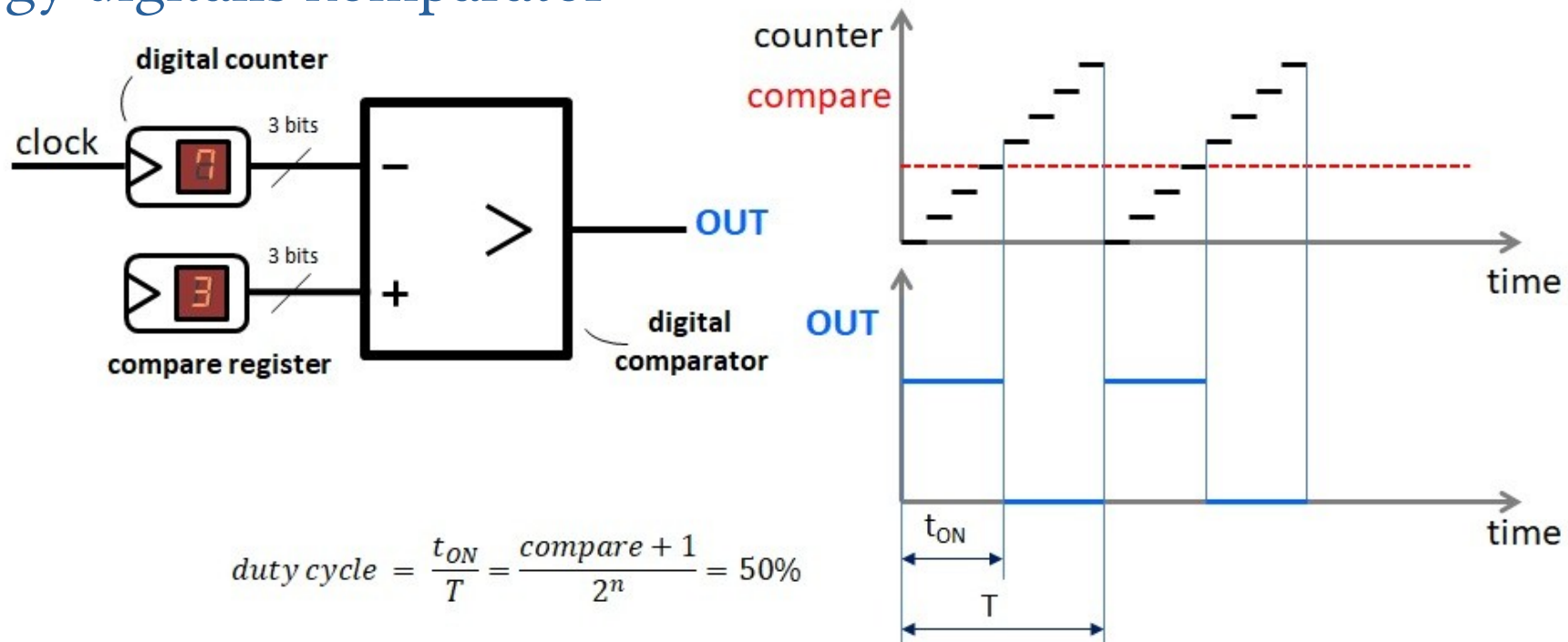
Analóg kimenet helyettesítése PWM-mel

- Az ábrán egy áramköri szimuláció eredménye látható (<https://falstad.com/circuit>)
- Az elementett terv: circuit-analog-PWM.circuitjs.txt

Analóg kimenet helyettesítése PWM-mel

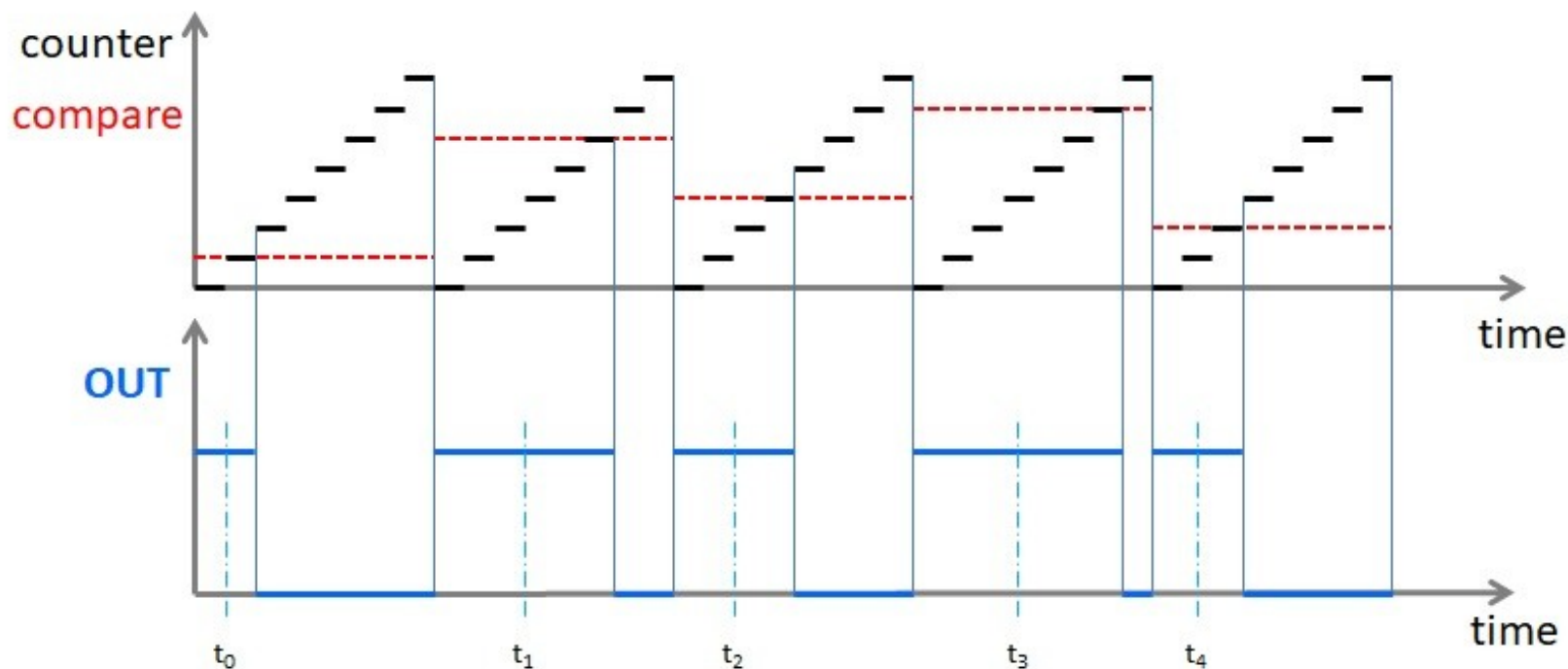
- **Digitális módszer:** ebben az esetben nem analóg bemenőjel van, hanem egy szám (az egyenlő időközönként mintavételezett jel soron következő értéke) és egy **PWM** csatorna
- Fűrészfogjel helyett most egy számlálónk van, ami 0-tól a maximumig számol (3-bit esetén 7-ig, 8 bit esetén 255-ig), s van egy összehasonlító regiszter, amibe a bemenő értéket írjuk, illetve van egy digitális komparátor

Az ábra forrása: <https://next-hack.com/wp-content/uploads/2019/02/3bitdpwm.jpg>

A PWM jel előállításának buktatói

- **Fázishiba:** a szokásos *él-igazított* (edge aligned) módú jelkeltésnél az impulzusok súlypontja a kitöltéstől függően „vándorol”, ami zajjelet kelt a kimeneten

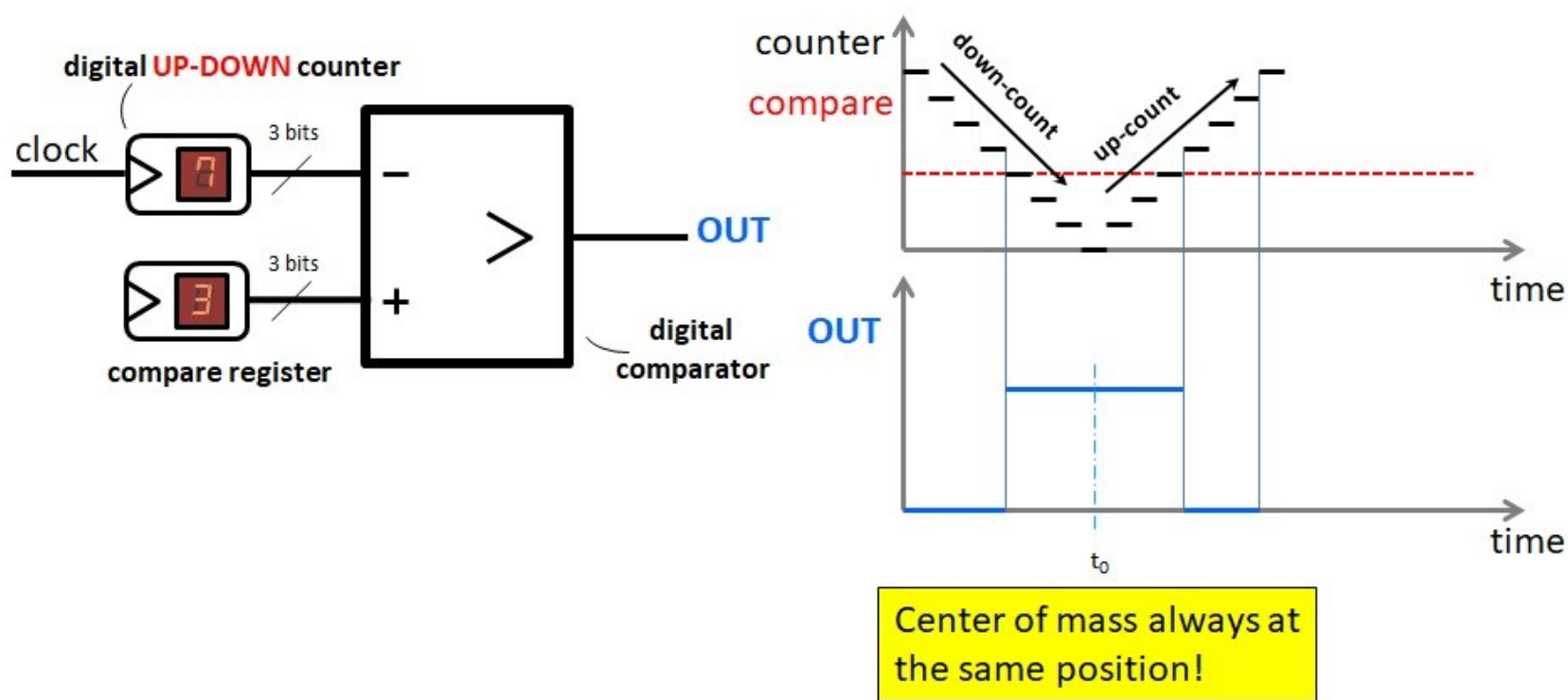
CENTER OF MASS " t_i " OF EACH PULSE NOT EQUALLY SPACED IN TIME! → ADDITIONAL NOISE!

Az ábra forrása: <https://next-hack.com/wp-content/uploads/2019/02/phaseerror.jpg>

A PWM jel előállításának buktatói

- **A fázishiba kiküszöbölése:** a *középre igazított* (center aligned) módú jelkeltésnél az impulzusok súlypontja helyben marad, de ennek az ára az oda-vissza számlálási mód, ami **megfelezi** az időegységenkénti periódusok (a lejátszott minták) számát

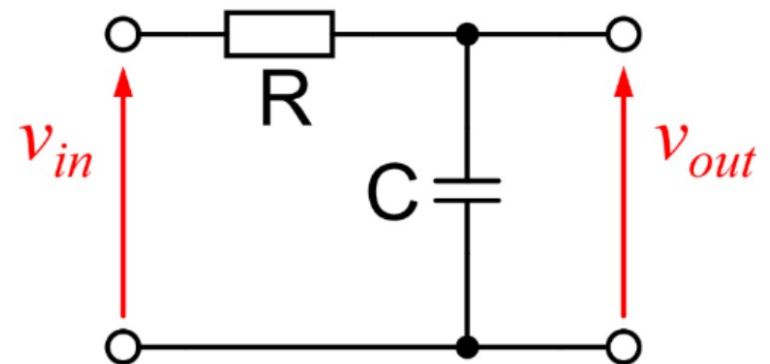
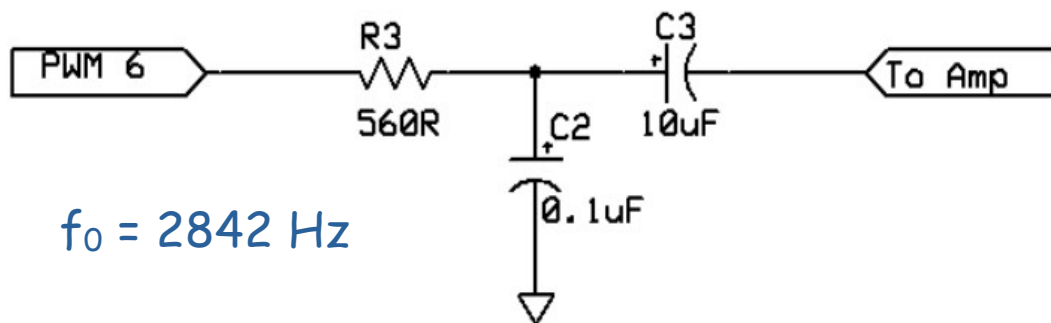
DIGITAL PWM: PHASE CORRECT

Az ábra forrása: <https://next-hack.com/wp-content/uploads/2019/02/phasecorrect.jpg>

A PWM jel „helyreállítása”

- Az eredeti jel helyreállításához a PWM jel aluláteresztő szűrésére van szükség. Egy egyszerű egypólusú RC szűrő is megfelelő lehet, ha tolerálni tudjuk a kimenet némi hullámzását
- További javulás érhető el, ha induktivitás, vagy műveleti erősítő felhasználásával két-, vagy többpólusú szűrőt készítünk
- A követelmények azonban ellentétesek, kompromisszumot kell kötni
 - ❖ Az ingadozások kiszűréséhez nagy időállandó (alacsony letörési frekvencia) kell
 - ❖ A jelszint gyors beállításához pedig minél kisebb időállandójú szűrés szükséges
- Különböző leírásokban különböző értékekkel találkozhatunk:

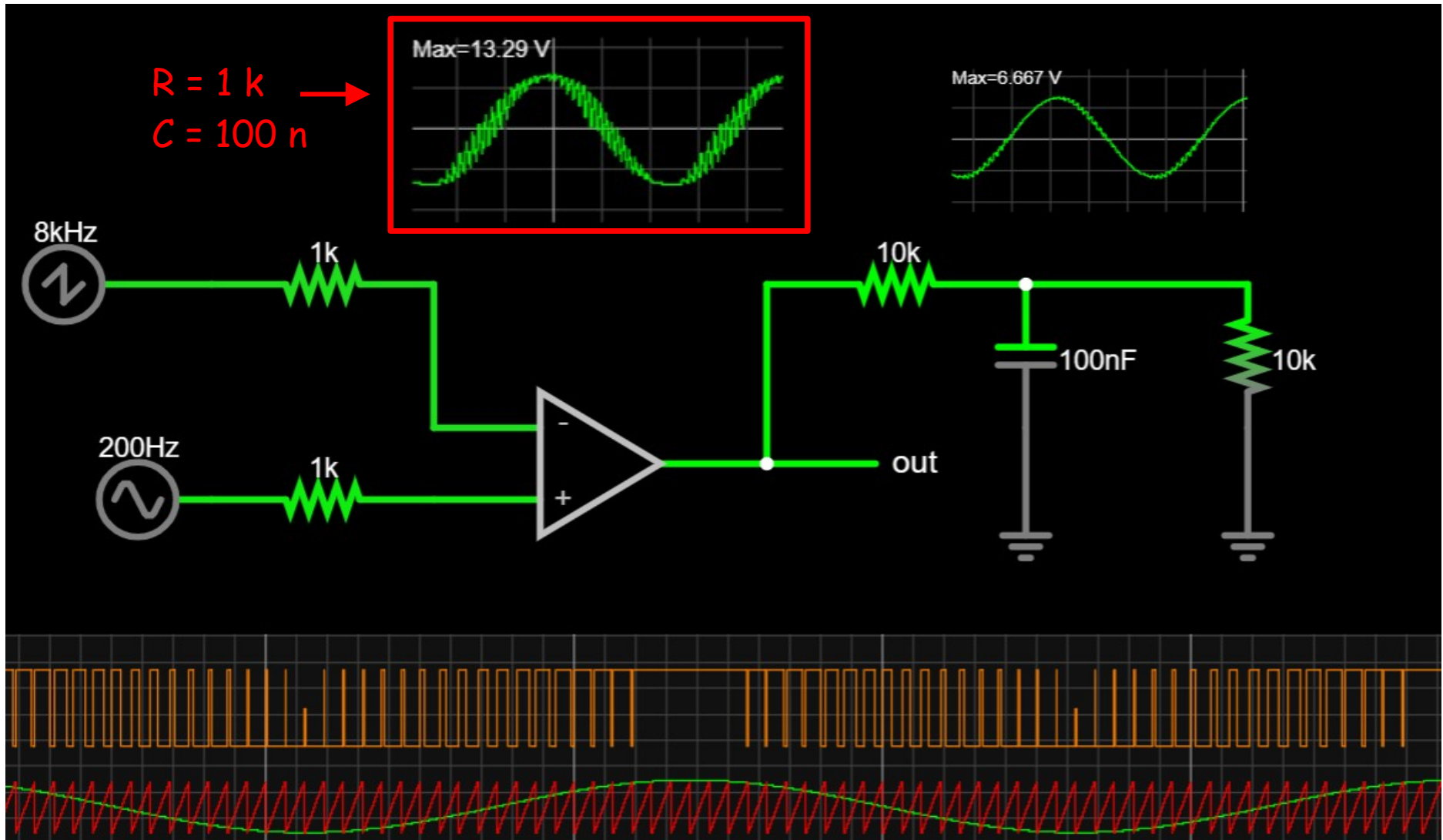

$$\frac{v_{out}}{v_{in}} = \frac{1}{1 + j\omega RC} \quad f_0 = \frac{1}{2\pi RC}$$

Például: [Matt Giordano: Arduino Hi Fi Audio PWM](#)

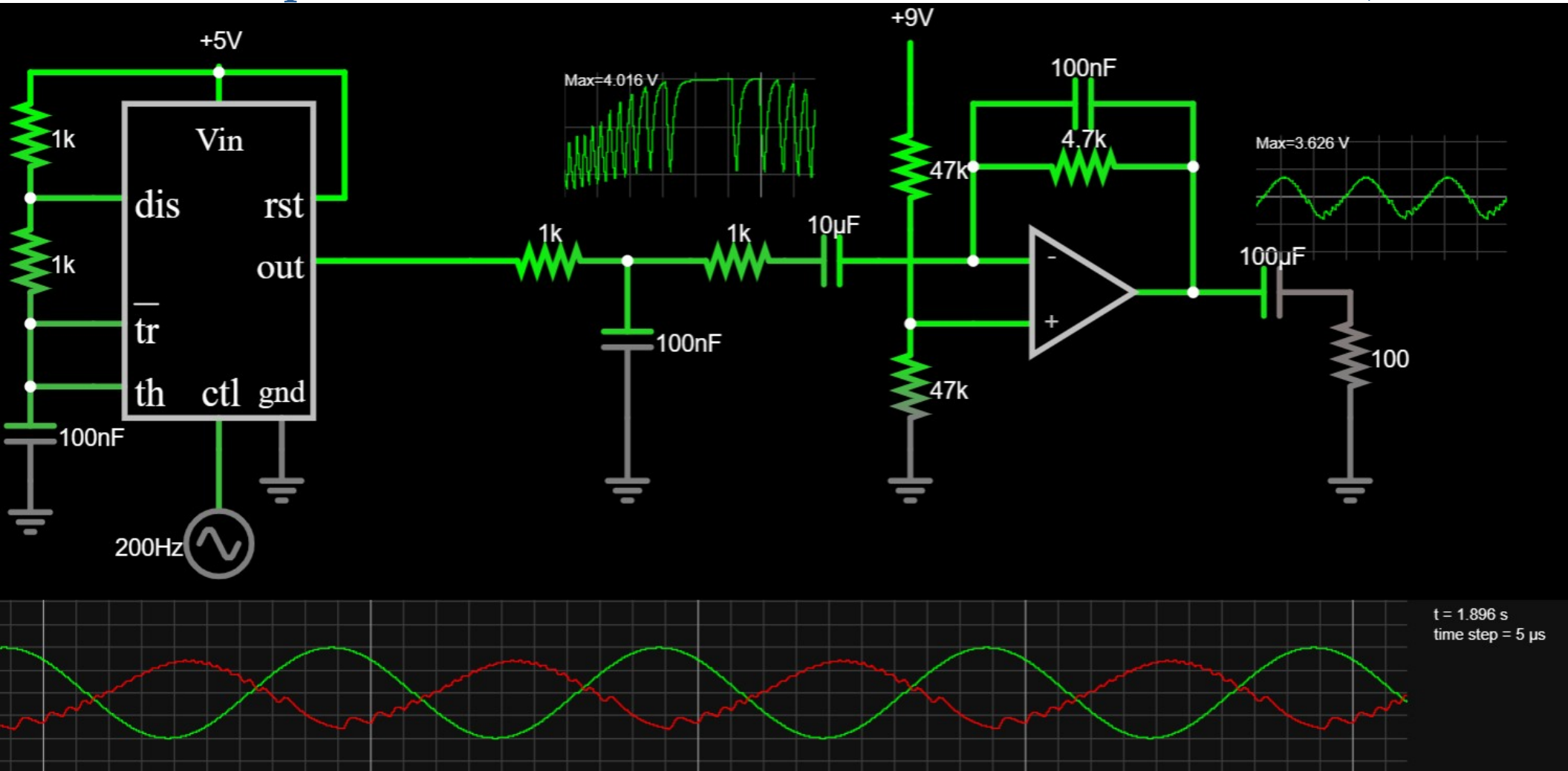
Egyszerű RC szűrő szimuláció

- Az ábrán látható adatokkal $f_0 = 159\text{Hz}$, a szűrés már jelentősen lecsökkenti a 200 Hz-es jel amplitúdóját. Ha lecsökkentjük az ellenállás értékét, akkor pedig a betét ábrán látható jelet kapjuk

Bonyolultabb szűrő szimuláció

- Az ábrán egy kísérleti elrendezés szimulációja látható, ahol a másodlagos szűrést egy integrátor kapcsolás végzi (ez a next-hack.com: [playing a 16 bit 20k sps audio from the SD card](http://next-hack.com/playing-a-16-bit-20k-sps-audio-from-the-sd-card) mintakapcsolásának átméretezett változatának is tekinthető)

A nagy átverés

- Az az adatlapból is kiderül, hogy az **STM32F411CE** mikrovezérlő nem tartalmaz beépített digitális-analóg átalakítót (DAC).
- A kézenfekvő lehetőség a beépített **audiopwmio** könyvtár használata. És itt jön a **nagy átverés**: az STM32 mikrovezérlők esetében a **CircuitPython** firmware-ben nem implementáltak valódi PWM audio lejátszást, ehelyett csak egy egyszerű bitbillegtetést írtak bele („1-bites DAC”)
- A következő oldalakon bemutatjuk röviden a hanglejátszó objektumosztályok és függvények használatát, de a fent említett egybites megoldás miatt az STM32 mikrovezérlők esetén ne számítsunk a ZX Spectrumnál, vagy a „picergős kvarcjátékoknál” komolyabb hangminőségre!
- **Megjegyzés**: hanglejátszásban jobban támogatott mikrovezérlők:
 - ❖ **audioio** – SAMD51 (2x12 bit DAC), SAMD21 (1x10 bit DAC)
 - ❖ **audiopwmio** – RP2040, nRF52 840

Egyszerű hangkeltés: pwmaudio_beep.py

```
import time
import array
import math
import board
import digitalio
from audiocore import RawSample
from audiopwmio import PWMAudioOut as AudioOut
button = digitalio.DigitalInOut(board.A0)
button.switch_to_input(pull=digitalio.Pull.UP)

tone_volume = 1 # Increase this to increase the volume of the tone.
frequency = 440 # Set this to the Hz of the tone you want to generate.
length = 44000 // frequency
sine_wave = array.array("H", [0] * length)
for i in range(length):
    sine_wave[i]=int((1+math.sin(math.pi*2*i/length))*tone_volume*(2**15-1))
audio = AudioOut(board.B0)
sine_wave_sample = RawSample(sine_wave, sample_rate=44000)

while True:
    if not button.value:
        audio.play(sine_wave_sample, loop=True)
        time.sleep(1)
        audio.stop()
```

Wav lejátszás: pwmaudio_wavplay2.py

```
import board
import audiocore
import audiopwmio
import digitalio

data = open("dog_bark.wav", "rb")
wav = audiocore.WaveFile(data)
print(wav)
a = audiopwmio.PWMAudioOut(board.B0)

print("Sample rate: ",wav.sample_rate)
print("Bits per sample: ",wav.bits_per_sample)
print("Channel count: ",wav.channel_count)

print("playing")
a.play(wav)
while a.playing:
    pass
print("stopped")
```

Mp3 lejátszás: pwmaudio_mp3.py

```
import board
import board
import audiocore
import audiopwmio
import audiomp3

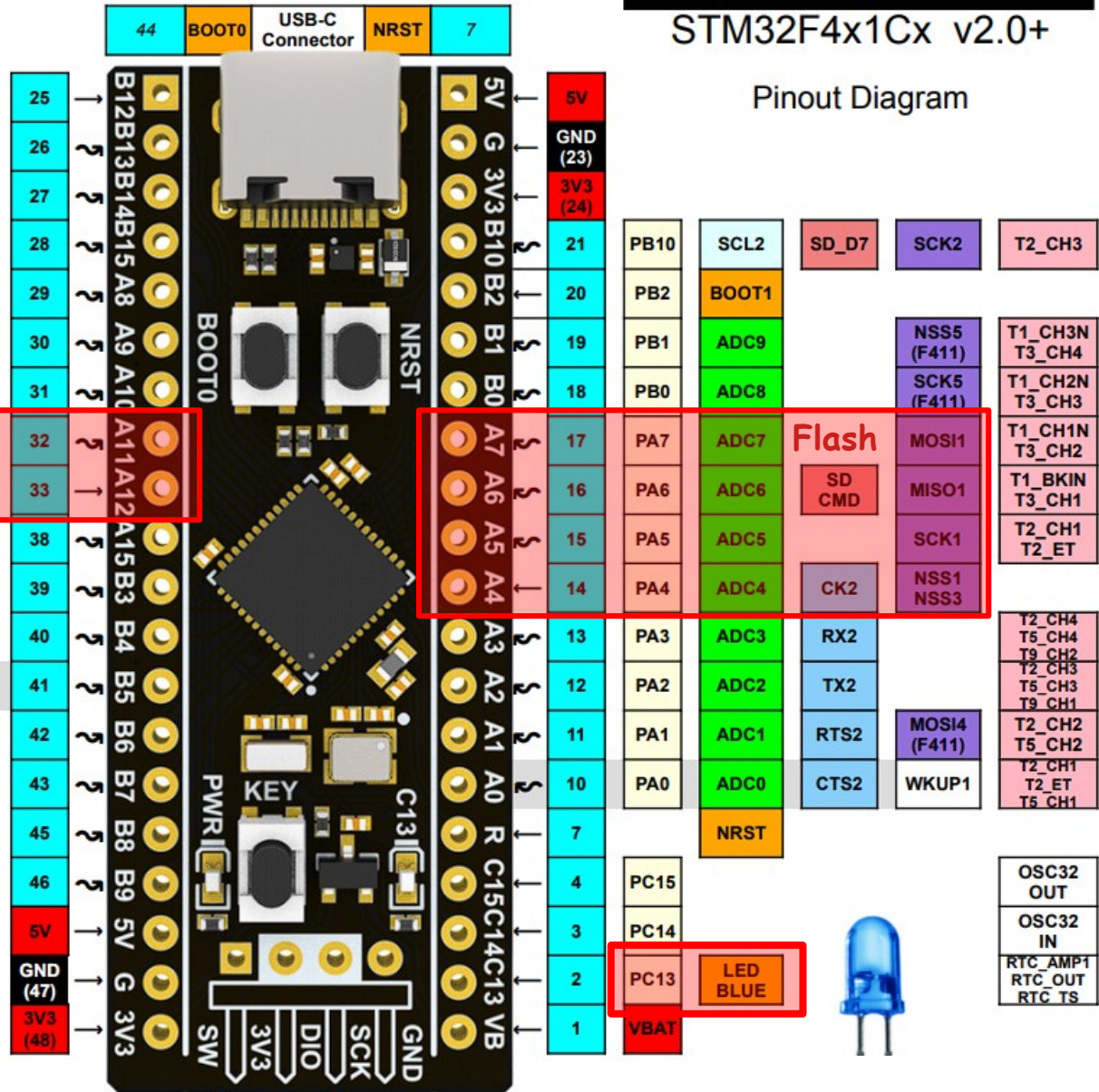
data = open("hobbi.mp3", "rb")
mp3 = audiomp3.MP3Decoder(data)
a = audiopwmio.PWMAudioOut(board.B0)
print("Sample rate: ", mp3.sample_rate)
print("Bits per sample: ", mp3.bits_per_sample)
print("Samples decoded: ", mp3.samples_decoded)
print("Channel count: ", mp3.channel_count)

print("playing")
a.play(mp3)
while a.playing:
    pass
print("stopped")
```

Pinout Diagram

Legend

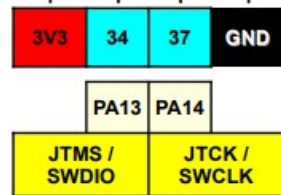
POWER
GROUND
CPU PIN
PIN NAME
CONTROL
ANALOG
TIMER & CHANNEL
USART
SPI / I2S
SDIO (F411 Only)
I2C
CAN BUS
USB
MISC
BOARD HARDWARE
← 5V → Tolerant
← 3.3V → (F411)
~ PWM ~ Pin

EXT_SD2
RTC_50Hz RTC_REFIN
USB FS_SOF
USB/OTG FS_VBUS
USB FS_ID
USB FS DM(-)
USB FS DP(+)
JTDI
JTDO-SWO
JTRST

T1_BKIN	NSS2 NSS4	SCK3 (F411)	SMBA2	PB12	25
T1_CH1N	SCK2	SCK4 (F411)		PB13	26
T2_CH2N	MISO2	SD_D6		PB14	27
T1_CH3N	MOSI2	SD_CK		PB15	28
T1_CH1	SD_D1	CK1	SCL3	PA8	29
T1_CH2	SD_D2	TX1	SMBA3	PA9	30
T1_CH3	MOSI5 (F411)	RX1		PA10	31
T1_CH4	MISO4 (F411)	CTS1 TX6	USB	PA11	32
T1_ETR	MISO5 (F411)	RTS1 RX6		PA12	33
T2_CH1 T2_ETR	NSS1 NSS3	TX1 (F411)		PA15	38
T2_CH2	SCK1 SCK3	RX1 (F411)	SDA2	PB3	39
T3_CH1	MISO1 MISO3	SD_D0	SDA3	PB4	40
T3_CH2	MOSI1 MOSI3	SD_D3	SMBA1	PB5	41
T4_CH1		TX1	SCL1	PB6	42
T4_CH2	SD_D0	RX1	SDA1	PB7	43
T4_CH3 T10_CH1	MOSI5 (F411)	SD_D4	SCL1 (SDA3)	PB8	45
T4_CH4 T11_CH1	NSS2	SD_D5	SDA1 (SDA2)	PB9	46

5V	GND (23)	3V3 (24)	21	PB10	SCL2	SD_D7	SCK2	T2_CH3
5V	3V3	B10	20	PB2	BOOT1			
B2	B1	B0	19	PB1	ADC9		NSS5 (F411)	T1_CH3N T3_CH4
A7	A6	A5	18	PB0	ADC8		SCK5 (F411)	T1_CH2N T3_CH3
A4	A3	A2	17	PA7	ADC7	Flash	MOSI1	T1_CH1N T3_CH2
A4	A3	A2	16	PA6	ADC6	SD CMD	MISO1	T1_BKIN T3_CH1
A4	A3	A2	15	PA5	ADC5		SCK1	T2_CH1 T2_ET
A4	A3	A2	14	PA4	ADC4	CK2	NSS1 NSS3	
A3	A2	A1	13	PA3	ADC3	RX2		T2_CH4 T5_CH4 T9_CH2 T2_CH3 T5_CH3 T9_CH1
A2	A1	A0	12	PA2	ADC2	TX2		T2_CH2 T5_CH2
A1	A0		11	PA1	ADC1	RTS2	MOSI4 (F411)	T2_CH1 T2_ET T5_CH1
A0			10	PA0	ADC0	CTS2	WKUP1	
R	C15	C14	7		NRST			
C13	C13	C13	4	PC15				OSC32 OUT
VB	VB	VB	3	PC14				OSC32 IN
			2	PC13	LED BLUE			RTC_AMP1 RTC_OUT RTC_TS
			1	VBAT				

Notes:
 TIM6 & 7 are only used by DAC and don't have any pins
 All pins are 5V tolerant on F401
 Pins 10 and 41 on F411 are 3.3V only.

Updated: 2020-03-16
 Richard.Balint